

به نام خدا

ایدئولوژی ایدز در جهان - منطقه - ایران

دکتر قباد مرادی

رئیس مرکز مدیریت بیماریهای واگیر - وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

تامین حق سلامت
با انتخاب میر درست

پایان ایدز با پوشش همگانی خدمات
پیشگیری، تشخیص، مراقبت و درمان

فهرست

آمار جهانی

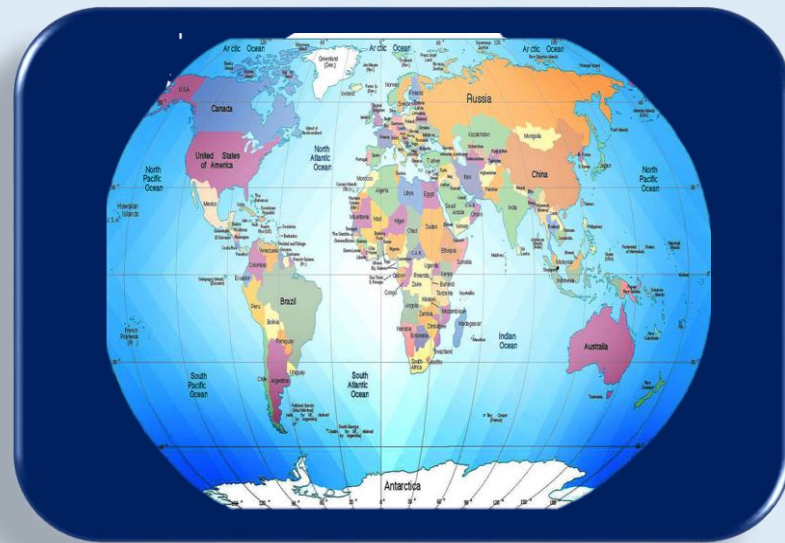

آمار منطقه EMRO

آمار کشور

آمار جهانی

آیا HIV همچنان یک اولویت بهداشتی در جهان است؟

Summary of the global HIV epidemic, 2023

39.9 million
people living with HIV
[36.1–44.6 million]

2023

1.3 million
people acquiring HIV
[1.0–1.7 million]

630 000
HIV-related deaths
[500 000–820 000]

با نگاهی به آمار و
دستاوردهای جهانی
می توان به پاسخ این
سوال اندیشید:

Source: UNAIDS/WHO estimates, 2024.

آمار جهانی اچ آی وی در سال ۲۰۲۳

۱ تا پایان سال ۲۰۲۳ حدود ۳۹/۹ میلیون نفر (۳۶/۱-۴۴/۶ میلیون) زنده با HIV زندگی کرده اند.

۲ در سال ۲۰۲۳ حدود ۱/۳ میلیون نفر (۱-۱/۷ میلیون) ابتلا جدید به HIV رخ داده است. حدود ۱۳۰۰۰۰ کودک زیر ۱۵ سال بوده اند.

۳ در سال ۲۰۲۳ حدود ۴۲۰ هزار نفر (۸۲۰۰۰۰-۵۰۰۰۰۰) از بیماری های ناشی از ایدز فوت کرده اند.

آمار جهانی اچ آی وی در سال ۲۰۲۳

تا پایان سال ۲۰۲۳ حدود ۳۰/۷ میلیون نفر (۲۷-۳۱/۹ میلیون) درمان ضد رتروویروسی دریافت کرده اند که معادل حدود ۷۷٪ افرادی است که با HIV زندگی می کنند.

۴

از ابتدای اپیدمی HIV تاکنون حدود ۸۸/۴ میلیون نفر (۷۱/۳-۱۱۲/۸ میلیون)، مبتلا به HIV شده اند

۵

از ابتدای اپیدمی HIV تاکنون حدود ۴۲/۳ میلیون نفر (۳۵/۷-۵۱/۱ میلیون)، به دلیل ایدز فوت کرده اند

۶

اهداف جهانی کنترل HIV تا سال ۲۰۳۰

Fast-Track Targets

by 2020

90-90-90

HIV treatment

500 000

New HIV infections or fewer

ZERO

Discrimination

by 2030

95-95-95

HIV treatment

200 000

New HIV infections or fewer

ZERO

Discrimination

• ۹۵٪ افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند از وضعیت HIV خود اطلاع داشته باشند

• ۹۵٪ افرادی که می‌دانند با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند تحت درمان ضد رتروویروسی قرار گیرند

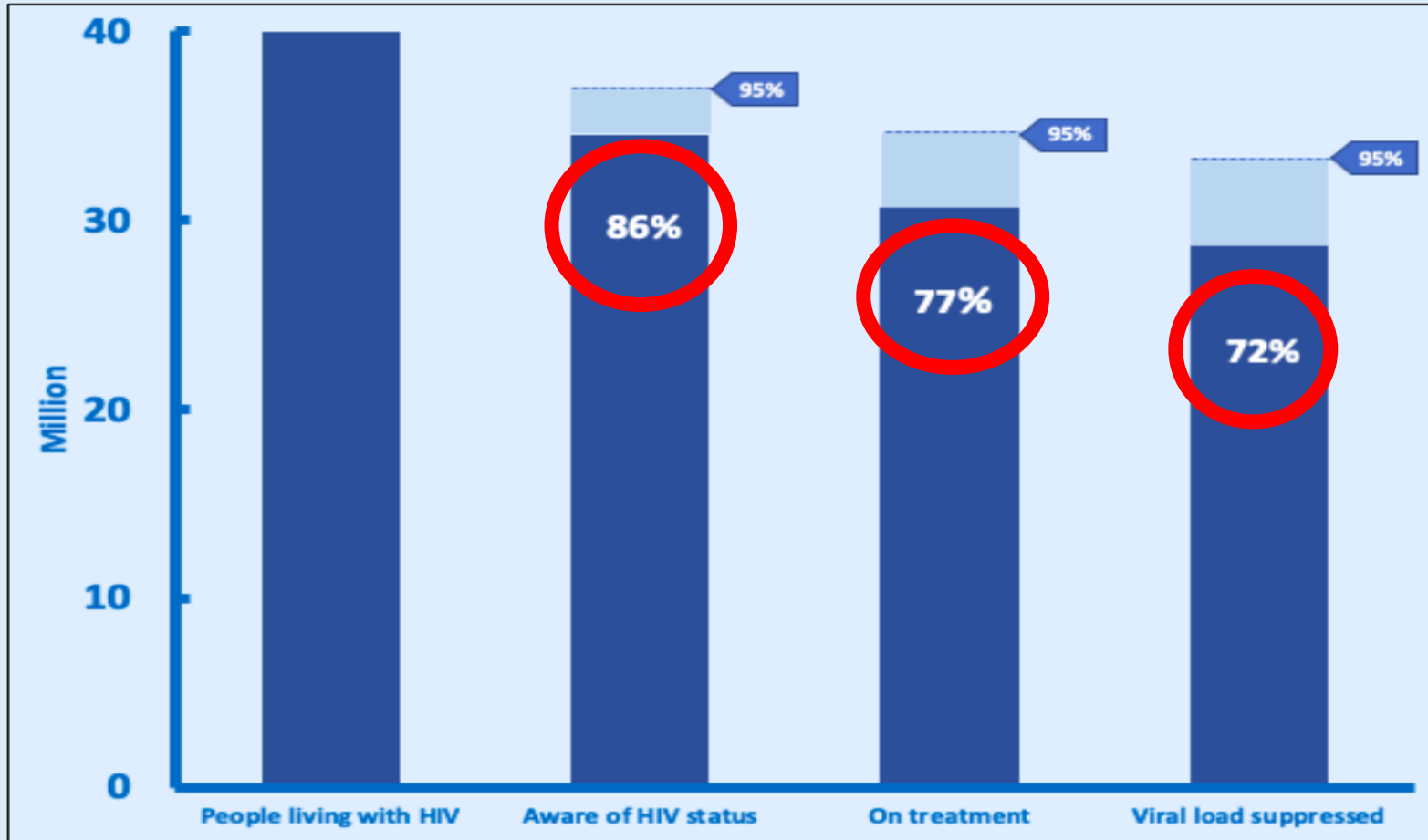
• ۹۵٪ افرادی که تحت درمان هستند، بار ویروسی مهار شده داشته باشند.

۱

۲

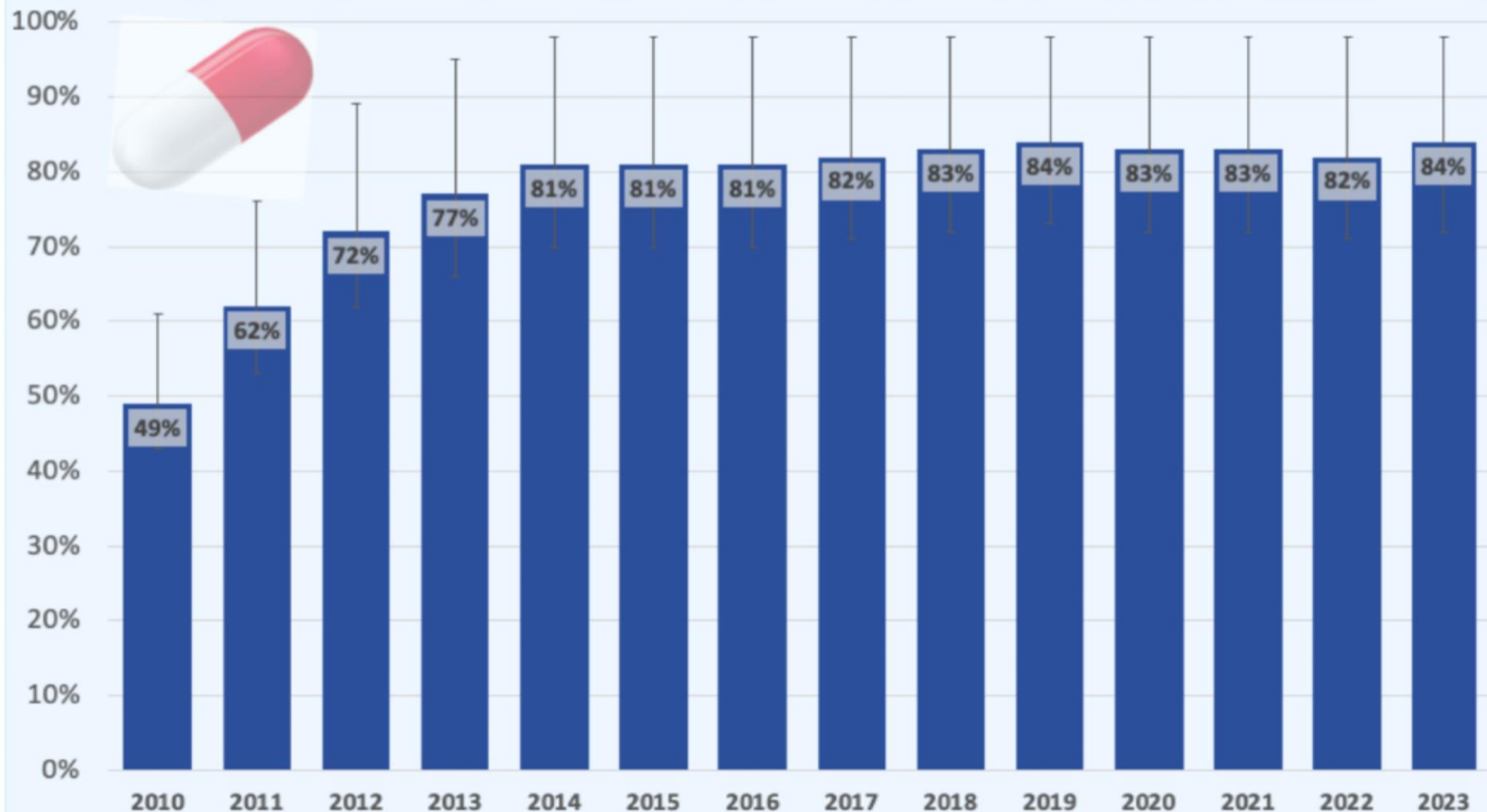
۳

دسترسی به اهداف جهانی کنترل HIV در سال ۲۰۲۳

- هدف تشخیص
- حدود ۸۶٪ افراد، از وضعیت HIV خود اطلاع دارند
- هدف درمان
- حدود ۷۷٪ افرادی که از وضعیت HIV خود اطلاع دارند، تحت درمان قرار گرفته اند
- هدف مهار بار ویروسی
- حدود ۷۲٪ افرادی که تحت درمان قرار دارند، بار ویروسی مهار شده است

پوشش PMTCT جهانی، از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳

در دنیا ۸۴٪ زنان
باردار که با HIV
زندگی می کنند،
به درمانهای
دارویی دسترسی
داشته اند

درمان دارویی مبتلایان مهمترین اقدام کنترل اپیدمی است!

پوشش درمان ضد رتروویروسی در جهان در حال حاضر چقدر است؟

• تا پایان سال ۲۰۲۳ حدود ۳۰/۷ میلیون نفر (۲۷-۳۱/۹ میلیون) درمان ضد رتروویروسی دریافت کرده اند که معادل حدود **۷۷٪** افرادی است که با HIV زندگی می کنند

• در دنیا **۸۴٪** زنان باردار که با HIV زندگی می کنند، به درمانهای دارویی دسترسی داشته اند

روند از ۲۰۱۰ تا ۲۰۳۰

2023
Globally

39.9 million

People living with HIV

+25%

compared with 2010

2023
Globally

39.9 million

People living with HIV

- 39%

New HIV infections
annually compared with 2010

- 51%

HIV-related deaths
annually compared with 2010

Source: UNAIDS/WHO estimates, 2024.

افزایش ۲۵٪ مبتلایان

۱

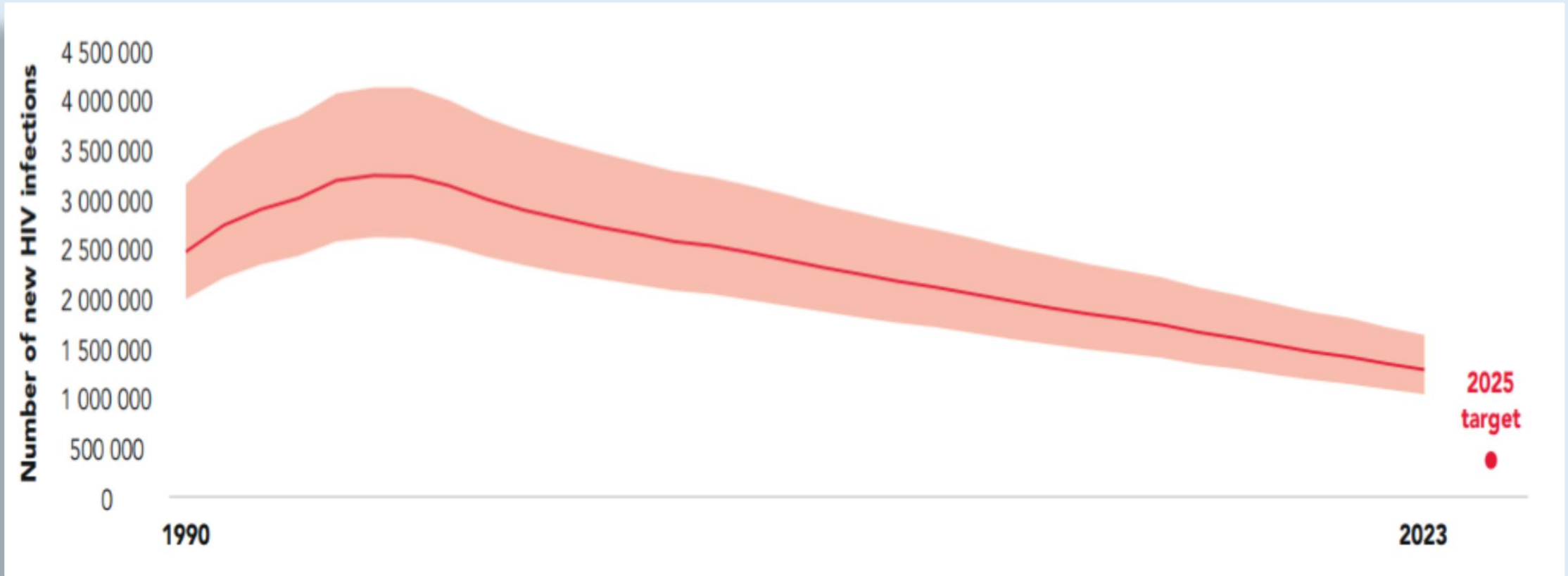
کاهش ۳۹٪ در میزان بروز

۲

کاهش ۵۱٪ در میزان مرگ

۳

روند جهانی موارد جدید، از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۳

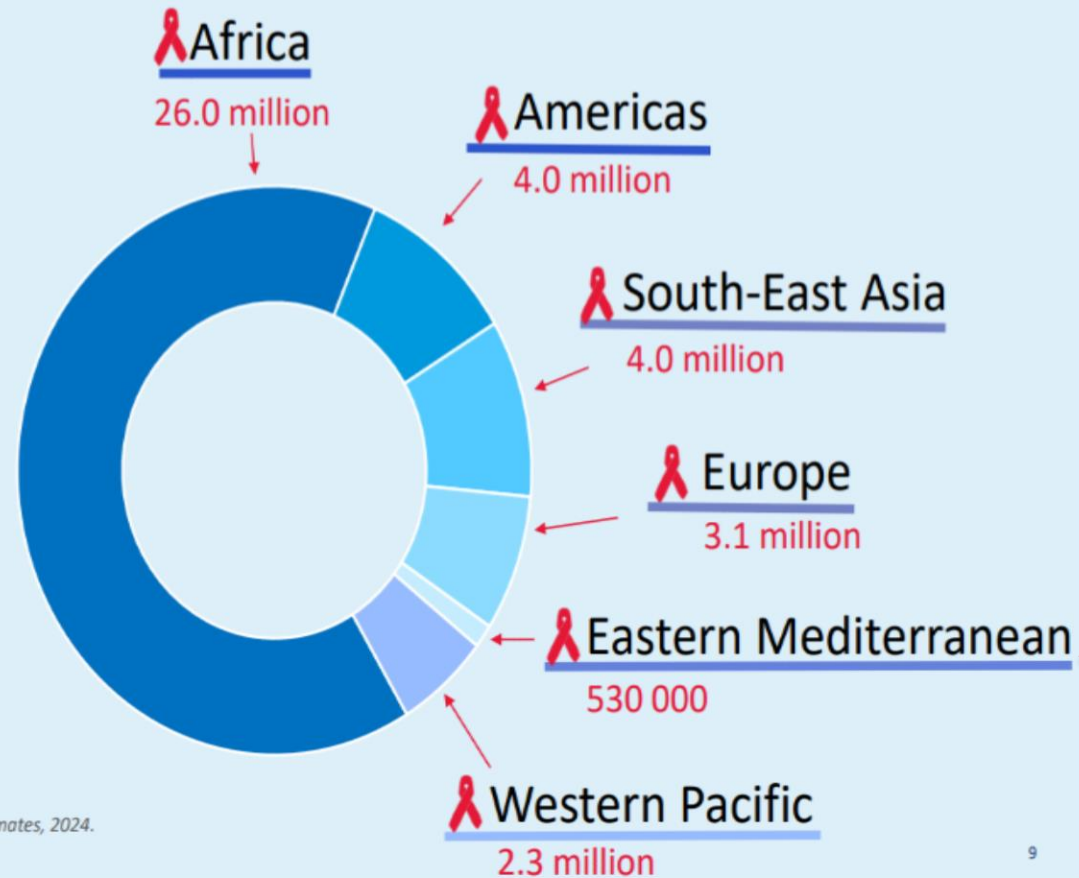
آمار منطقه EMRO

تعداد موارد تخمین HIV در مناطق مختلف ۲۰۲۳

People living with HIV by WHO region, 2023

39.9 million
people living with HIV globally

Source: UNAIDS/WHO estimates, 2024.

9

تخمین موارد زنده - جدید-فوت منطقه EMRO در ۲۰۳۰

2023

WHO Eastern
Mediterranean
Region

530 000

People living with HIV

+ 132%

New HIV infections
annually compared with 2010

+ 69%

HIV-related deaths
annually compared with 2010

Source: UNAIDS/WHO estimates, 2024.

12

دسترسی به اهداف کنترل اچ آی وی در EMRO در ۲۰۲۳

In the Eastern Mediterranean Region

530,000

are the estimated number of people living with HIV (PLHIV)

38%

have been diagnosed

28%

are receiving treatment

24%

have achieved viral load suppression

حدود ۳۸٪ افراد، از وضعیت HIV خود اطلاع دارند

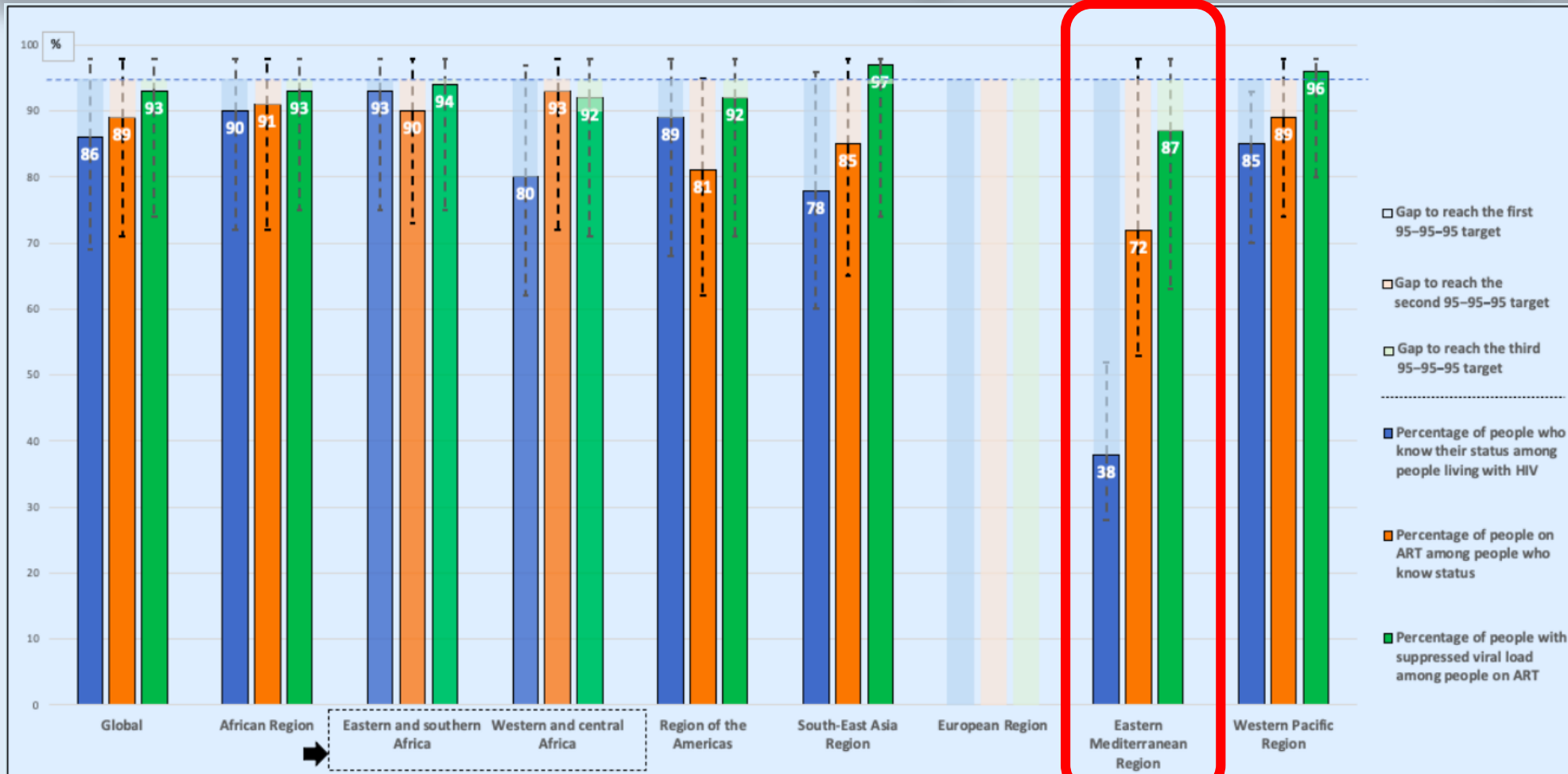
حدود ۲۸٪ افرادی که از وضعیت HIV خود اطلاع دارند، تحت درمان قرار گرفته اند

حدود ۲۴٪ افرادی که تحت درمان قرار دارند، بار ویروسی مهار شده است

پیشرفت های بدست آمده در جهت اهداف ۹۵-۹۵-۹۵ در مناطق مختلف دنیا یکسان نیست!

در منطقه
مدیترانه
شرقی، از
اهداف جهانی
بسیار دور
هستیم!

روند موارد تخمین HIV و فوت در EMRO

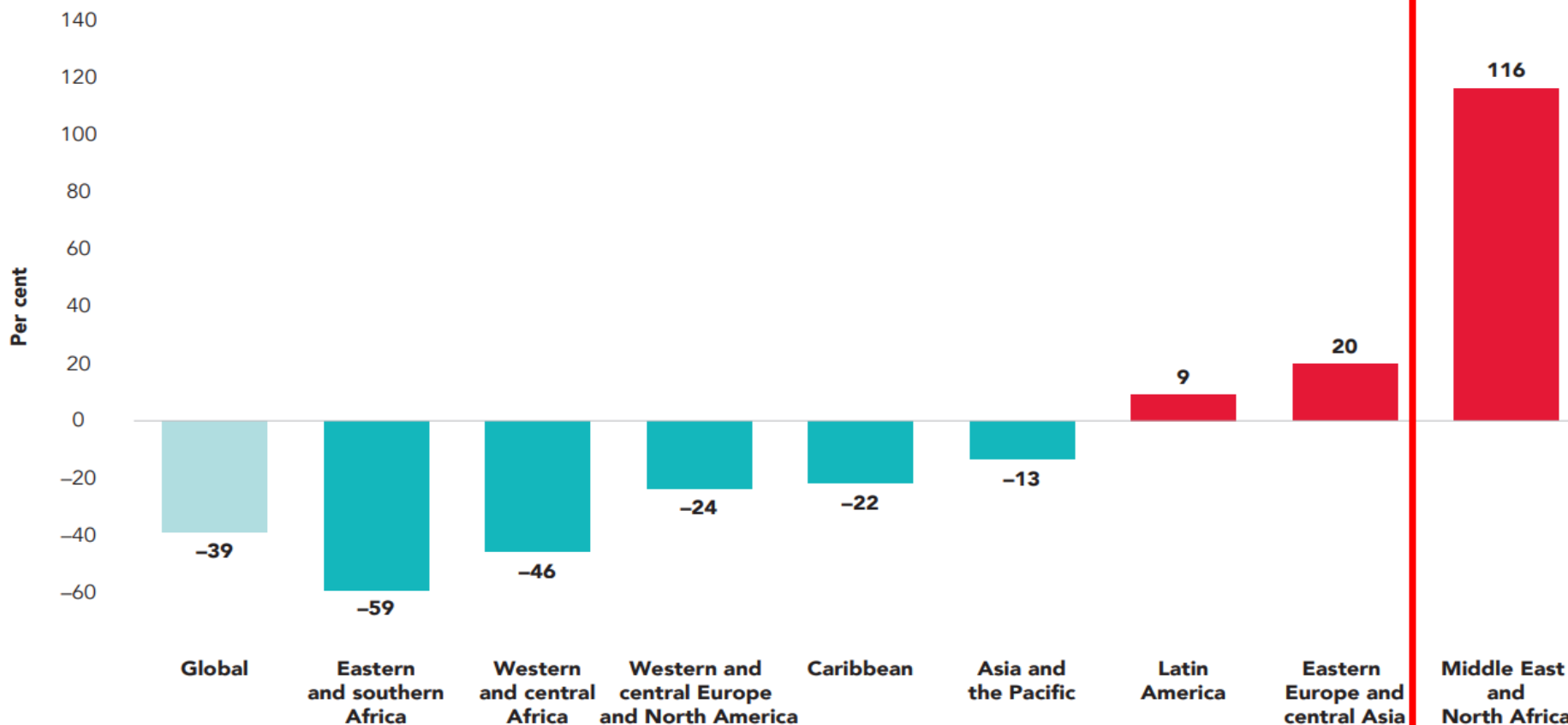
WHO region	Estimated number of people living with HIV		
	2010	2022	2023
Global	32 000 000 [29 000 000–35 800 000]	39 500 000 [35 800 000–44 200 000]	39 900 000 [36 100 000–44 600 000]
Eastern Mediterranean Region	240 000 [200 000–320 000]	490 000 [410 000–640 000]	530 000 [440 000–700 000]

تخمین
تعداد
مبتلایان
به HIV

WHO region	HIV-related deaths		
	2010	2022	2023
Global	1 300 000 [1 000 000–1 700 000]	670 000 [530 000–870 000]	630 000 [500 000–820 000]
Eastern Mediterranean Region	12 000 [8 700–17 000]	19 000 [14 000–28 000]	20 000 [15 000–29 000]

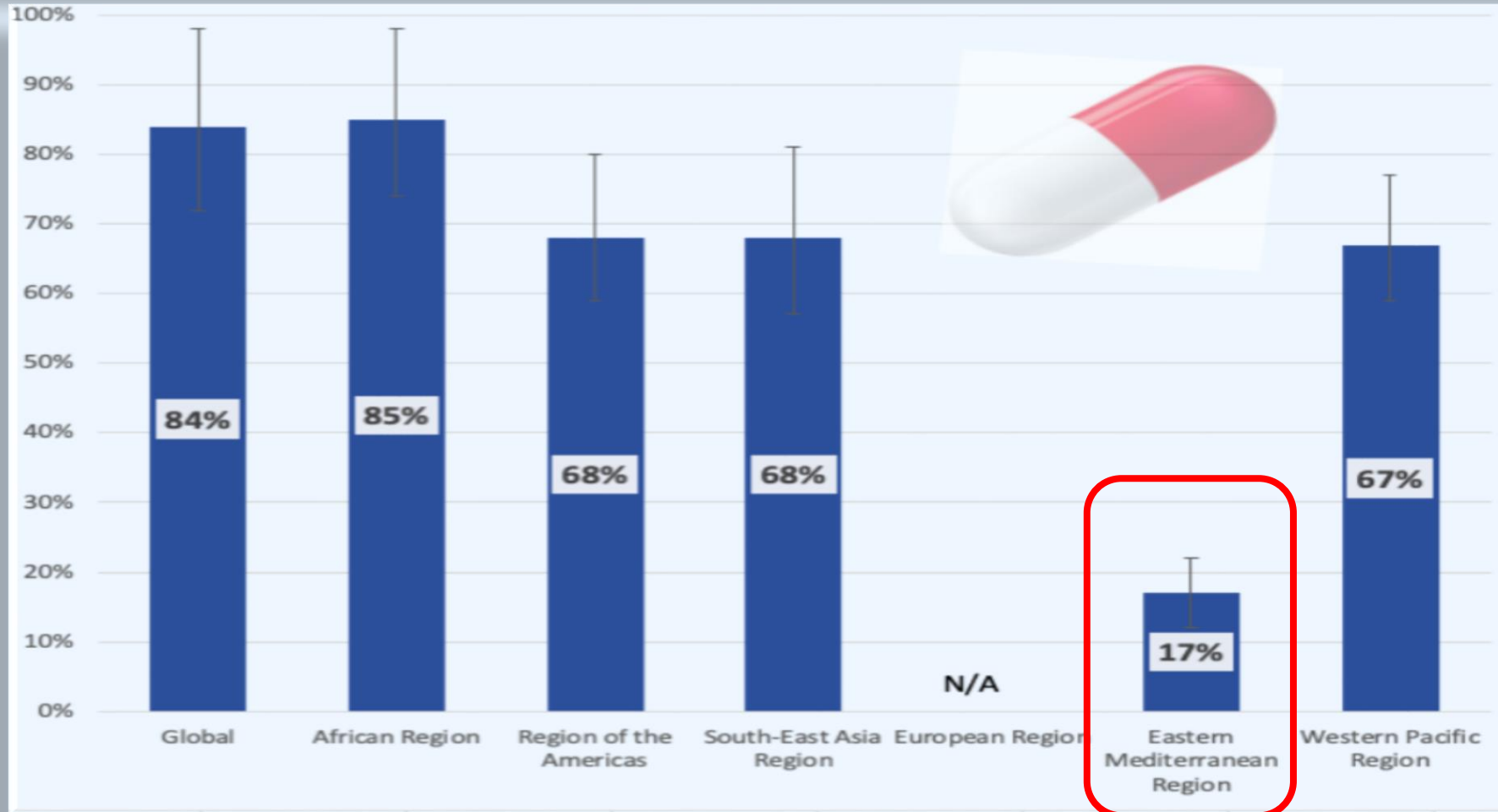
تخمین
تعداد
فوت ناشی
از HIV

آیا کاهش روند شناسایی موارد جدید در تمام مناطق دنیا یکسان است؟

خیر!
در منطقه
مدیترانه شرقی،
بیشترین موارد
افزایش
شناسایی موارد
جدید را داریم!

آیا پوشش اقدامات PMTCT در تمام مناطق جهان یکسان است؟

خیر!
در منطقه
مدیترانه شرقی،
پوشش اقدامات
PMTCT
حدود ۱۷٪ است!

اهمیت تداوم و ارتقاء اقدامات کنترل HIV

تمام شواهد و اطلاعات در زمینه های:

شناسایی موارد جدید، پوشش درمان و مهار بار ویروسی، پوشش برنامه های پیشگیری از انتقال HIV از مادر به کودک

در منطقه مدیترانه شرقی، نشانگر این است که هنوز فاصله بسیاری از اهداف پیشگیری، کنترل، مراقبت و درمان HIV داریم و باید به حفظ و ارتقاء جدی خدمات مرتبط بیندیشیم!

آمار کشور

آمار اچ آی وی ایران شش ماهه اول ۱۴۰۳

۱ تا پایان شش ماهه اول ۱۴۰۳ تخمین زده می شود ۴۴۱۰۵ نفر با HIV زندگی می کنند

۲ در سال شش ماهه اول ۱۴۰۳ تعداد ۷۵۸ نفر مورد جدید شناسائی HIV ثبت شده است

۳ در سال ۱۴۰۲ حدود ۴۲۰ نفر موارد شناسائی شده ثبت شده است.

آمار اچ آی وی ایران شش ماهه اول ۱۴۰۳

۴

تا پایان شش ماهه اول ۱۴۰۳ با HIV زندگی می کنند ۱۹۰۶۵ نفر درمان ضد رتروویروسی دریافت کرده اند

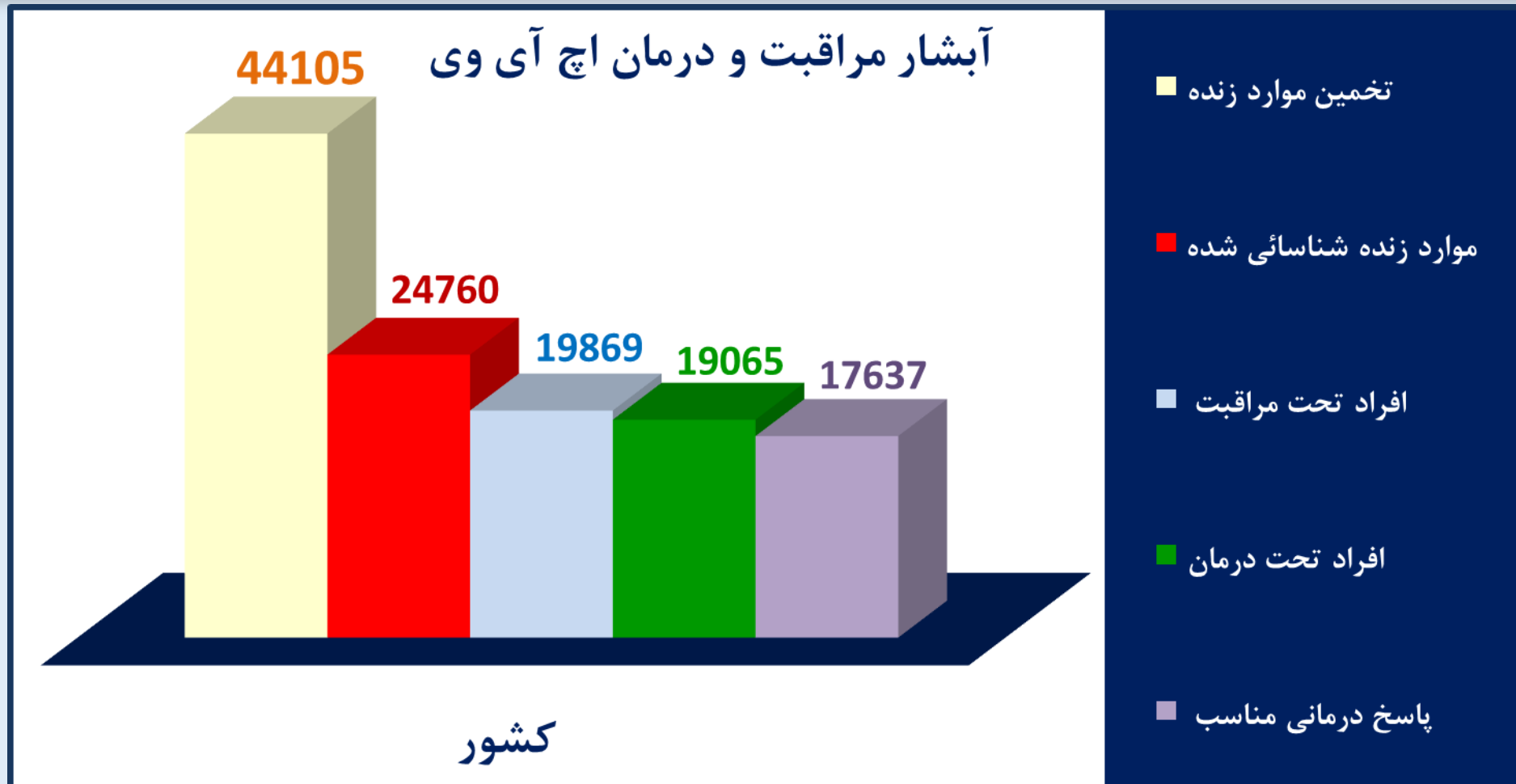
۵

از ابتدای اپیدمی HIV تاکنون حدود ۴۸۰۱۷ نفر مبتلا به HIV در کشور شناسائی شده اند

۶

از ابتدای اپیدمی HIV تاکنون مرگ حدود ۲۳۲۵۷ نفر از موارد شناسائی شده ثبت شده است

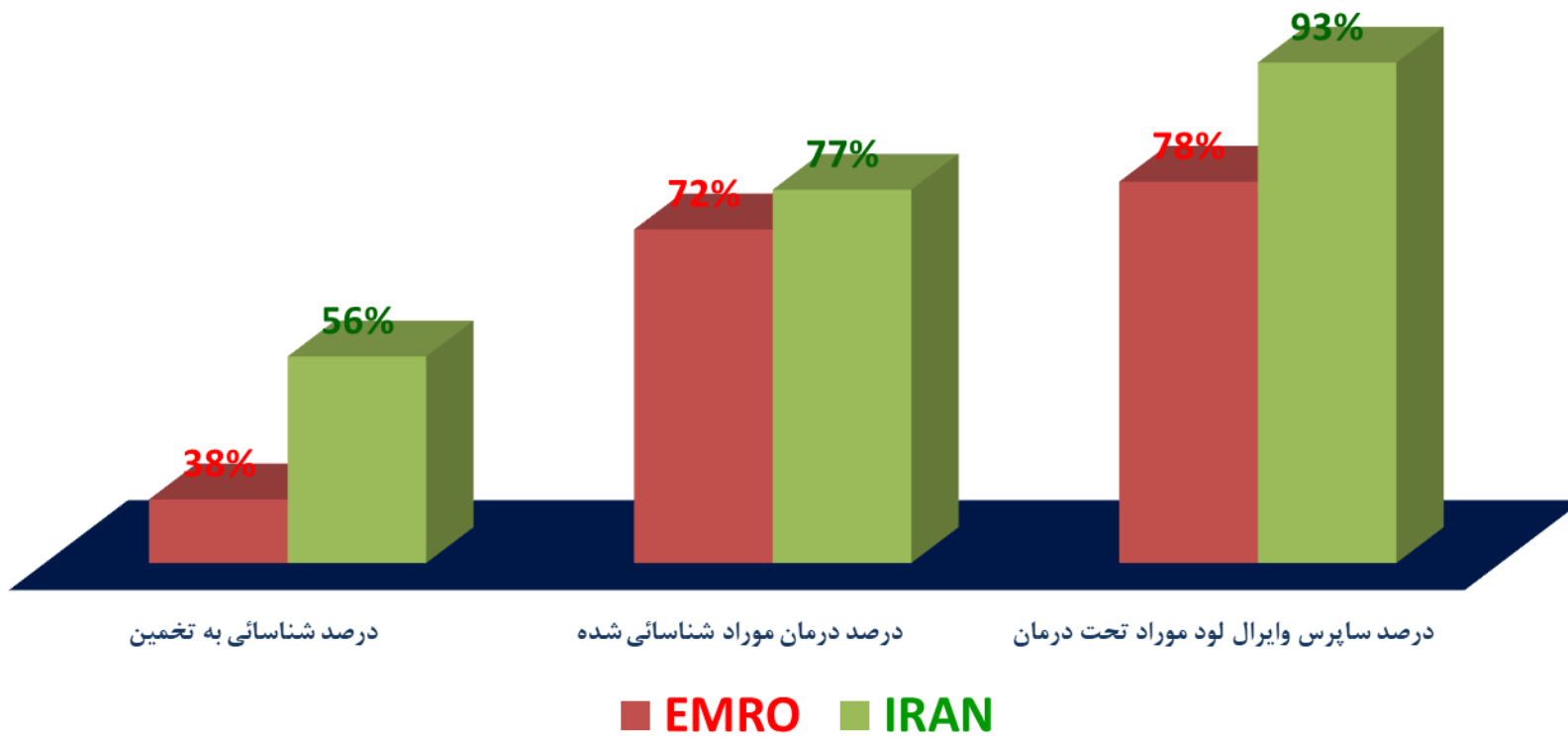
آبشار مراقبت - پایان شش ماهه اول ۱۴۰۳

مقایسه شاخص های کنترل اچ آی وی ایران و منطقه EMRO

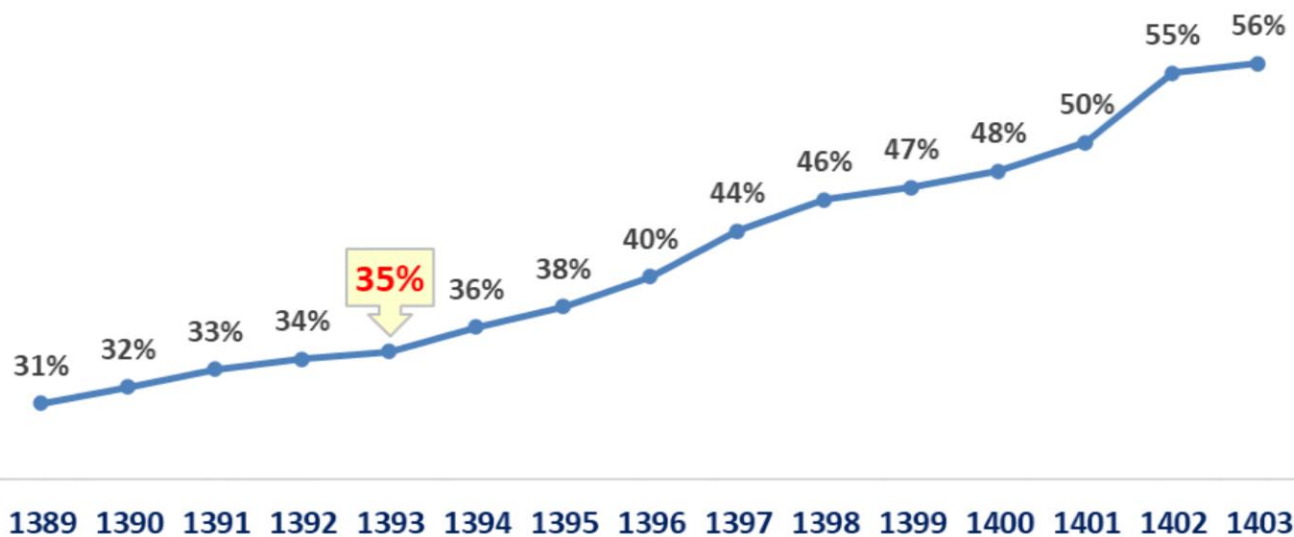
مقایسه شاخص های کنترل اچ آی وی در ایران با منطقه EMRO

روند تشخیص اچ آی وی نسبت به تخمین در ایران

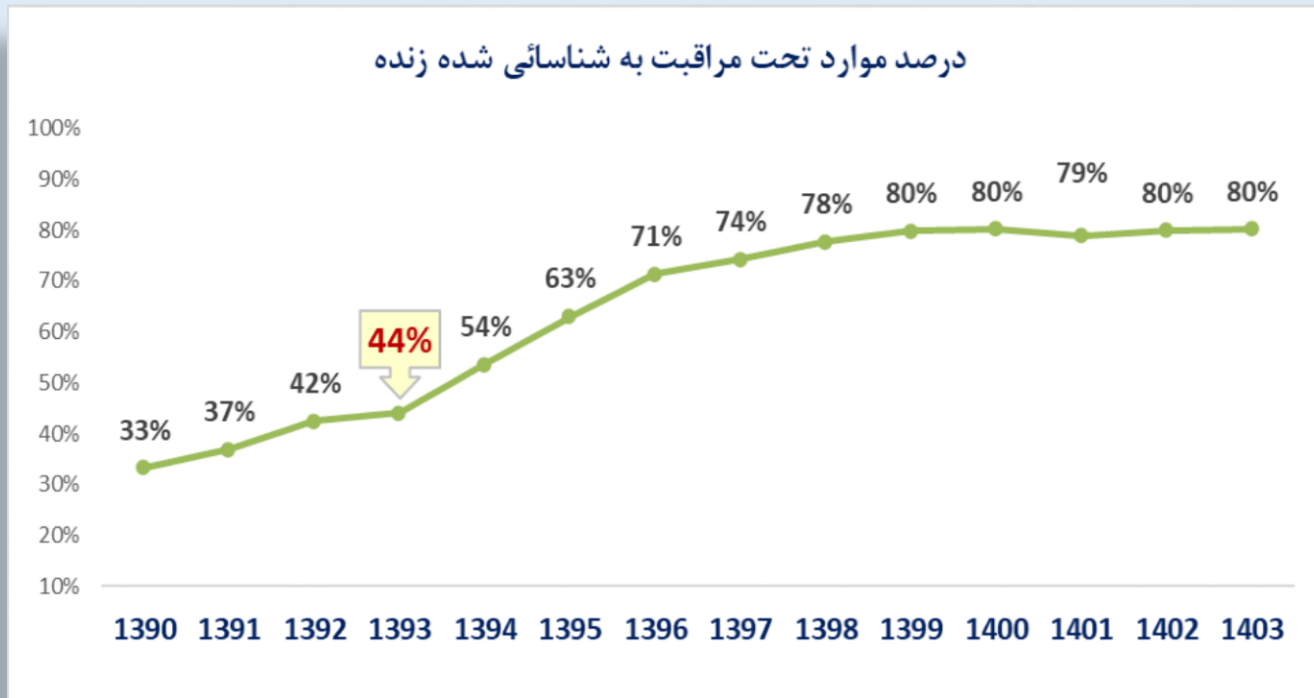

درصد موارد شناسائی شده زنده به تخمین

علی رغم افزایش نسبی موارد تشخیص همچنان تنها ۵۶ درصد موارد تخمین شناسائی شده اند

روند لینک موارد اچ آی وی نسبت به موارد شناسائی شده

ارتقا شاخص لینک طی سال های اخیر

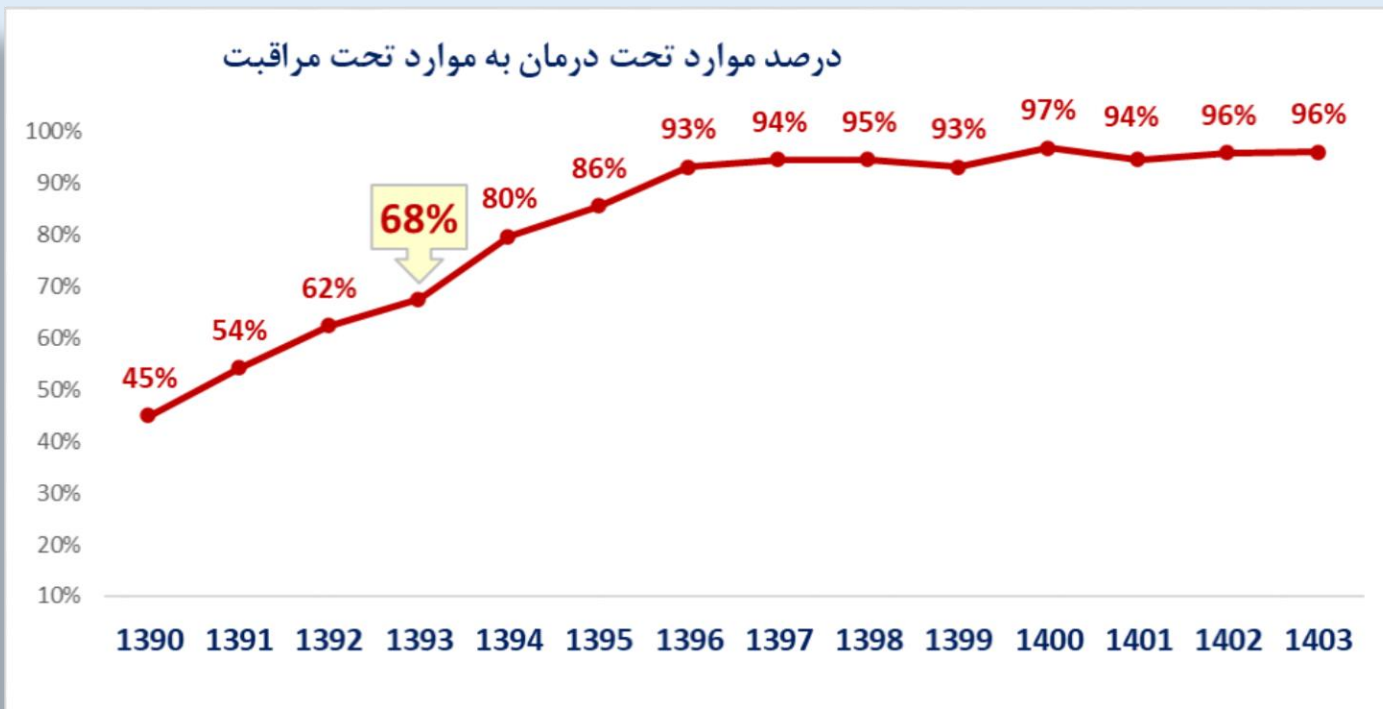
موارد شناسائی شده طی سال های اخیر به خوبی به سیستم مراقبت و درمان متصل می شوند اگرچه هنوز تعدادی از بیماران قدیمی شناسائی شده تحت پوشش نظام مراقبت و درمان قرار نگرفته اند

روند پوشش درمان نسبت به موارد لینک شده

ارتقا چشمگیر شاخص پوشش موثر درمان

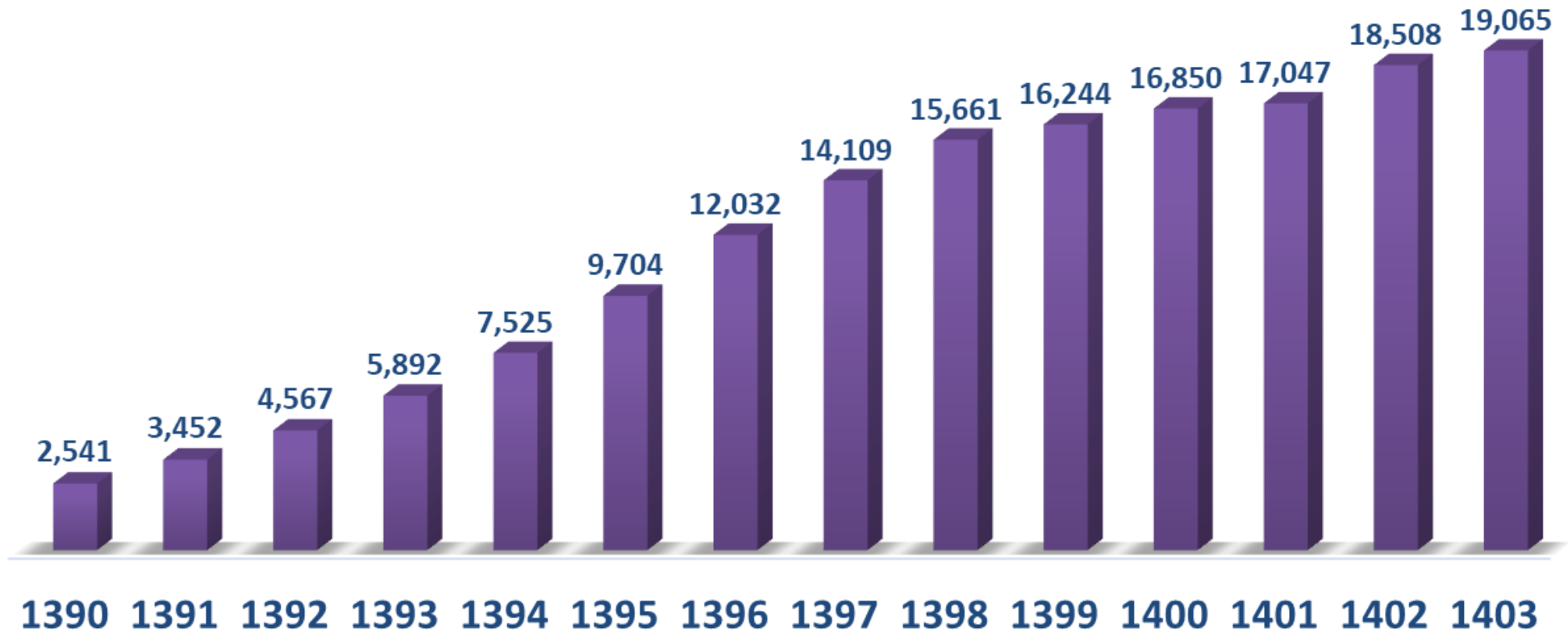
پوشش درمان و پاسخ مطلوب درمانی در بین افراد شناسایی شده از دست آوردهای مهم برنامه است

مقایسه تعداد موارد تحت درمان

ARV

اثر بخش خدمات درمان

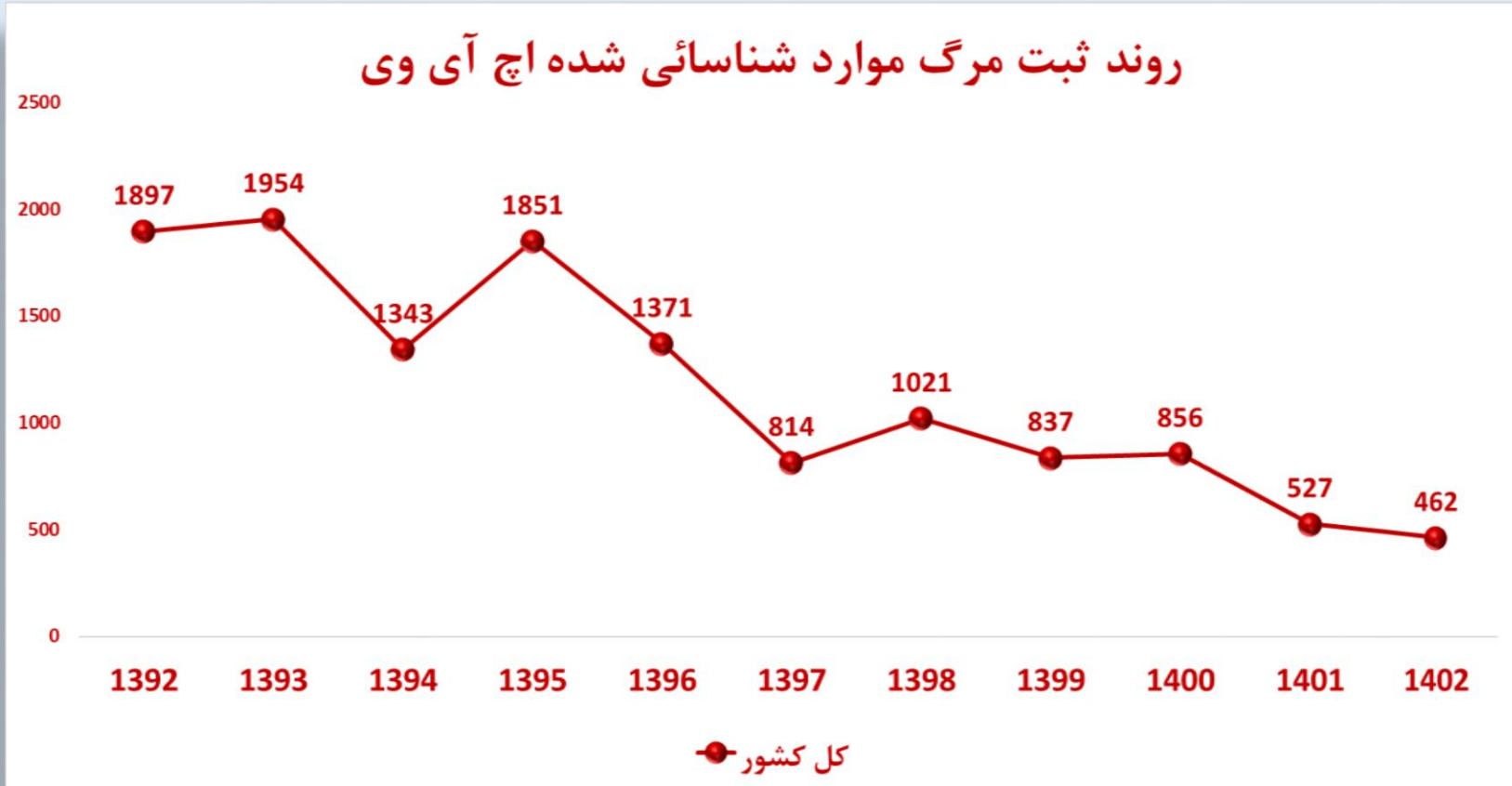
مقایسه درصد بارویروسی ساپرس شده

بیش از ۹۳٪ افراد تحت درمان وایرال لود ساپرس شده داشته اند

روند تعداد موارد مرگ ثبت شده در بین موارد شناسائی شده

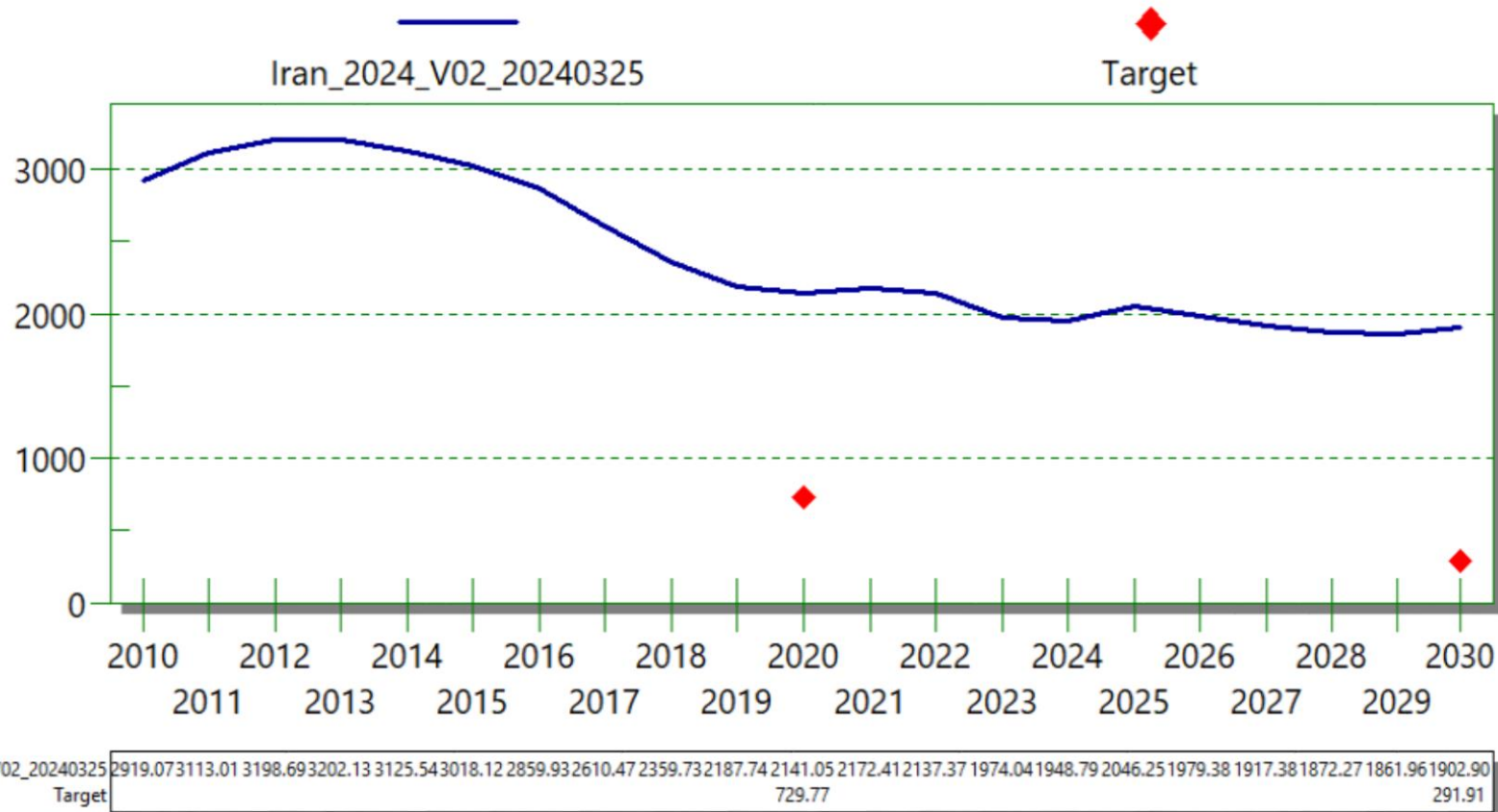

روند کاهشی مرگ در بین افراد تحت مراقبت یکی دیگر از نشانه های اثر بخشی درمان بوده است

روند تخمین مرگ

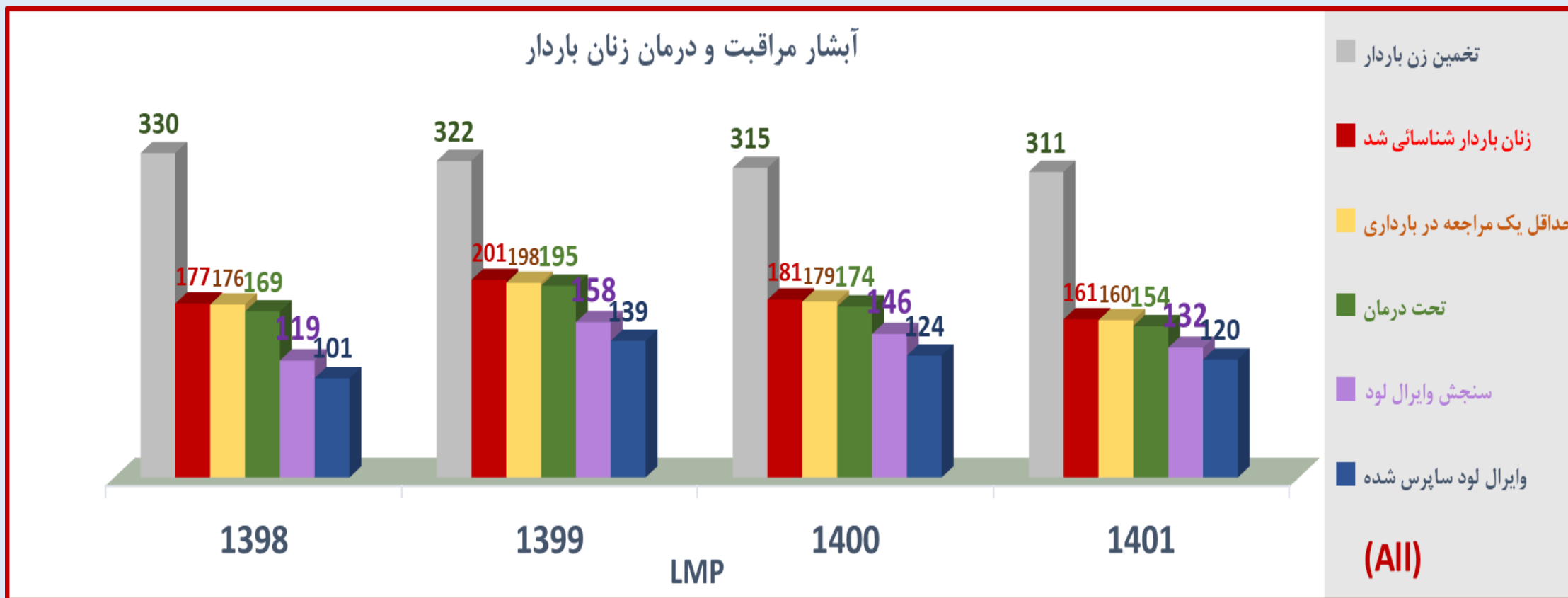

Number of AIDS deaths

روند کاهش تخمین مرگ نیز موید روند کاهش مرگ ثبت شده است. بی شک مرگ در افراد شناسایی نشده که تحت درمان نیستند می تواند در تخمین کل مرگ موثر باشد

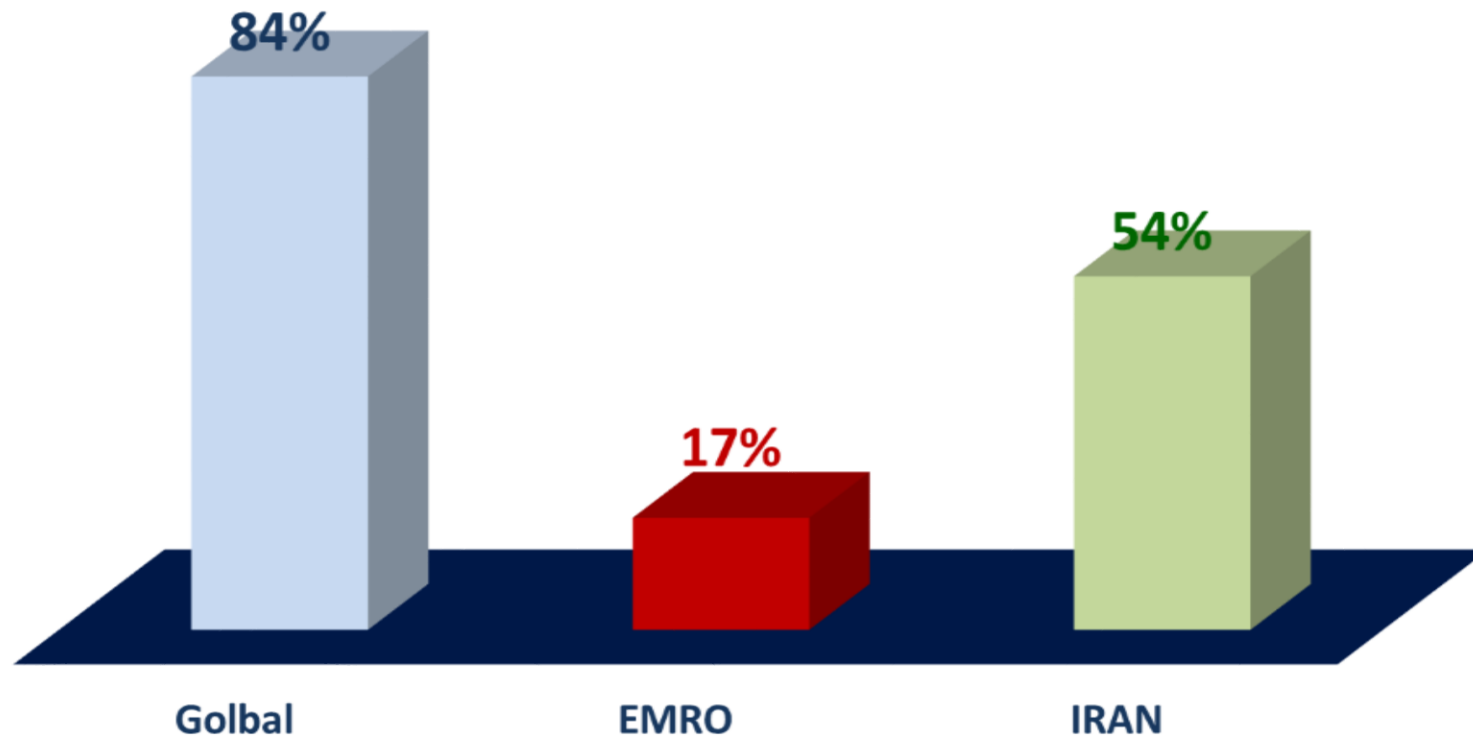
آبشار مراقبت و درمان زنان باردار در ایران

مقایسه پوشش درمان مادران باردار در دنیا- منطقه- کشور

درصد پوشش درمان زنان باردار نسبت به تخمین زنان باردار مبتلا به اچ آی وی

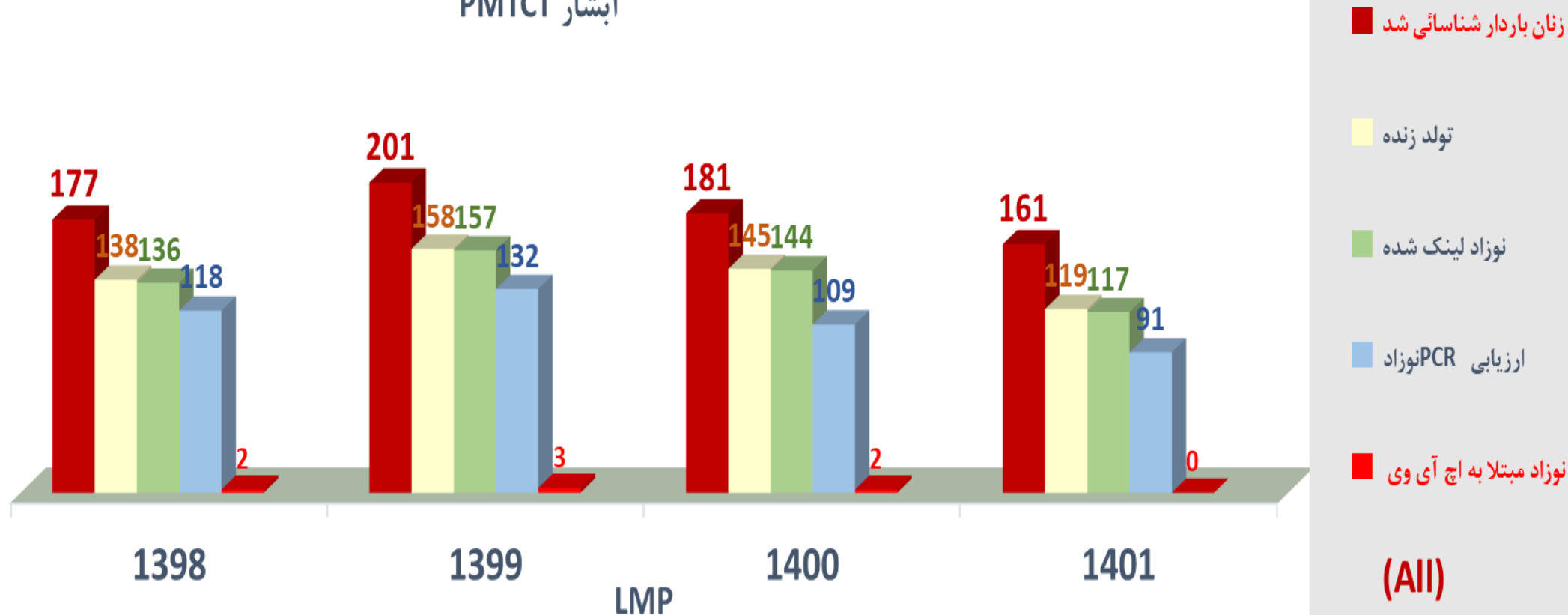
علت عدم پوشش ۴۶٪ از مادران باردار در ایران، عدم شناسایی است. در سال ۱۴۰۲ از بین ماردان شناسایی شده ۹۶٪ پوشش درمان داشته اند

آبشار PMTCT در ایران

آبشار PMTCT

وضعیت اپیدمی اچ آی وی در کشور

• از ابتدا HIV با طرح اپیدمی متمرکز در ایران شناخته شده بوده است

• مطالعات زیستی رفتاری که کلید اصلی تعیین وضعیت اپیدمی در کشور است نشان می دهد که شیوع اچ آی وی در گروه های پر خطر رو به کاهش است و مطالعات اخیر در هیچ کدام از موارد بالاتر از ۵ درصد نبوده است

آیا اپیدمی در کشور کنترل شده است ؟

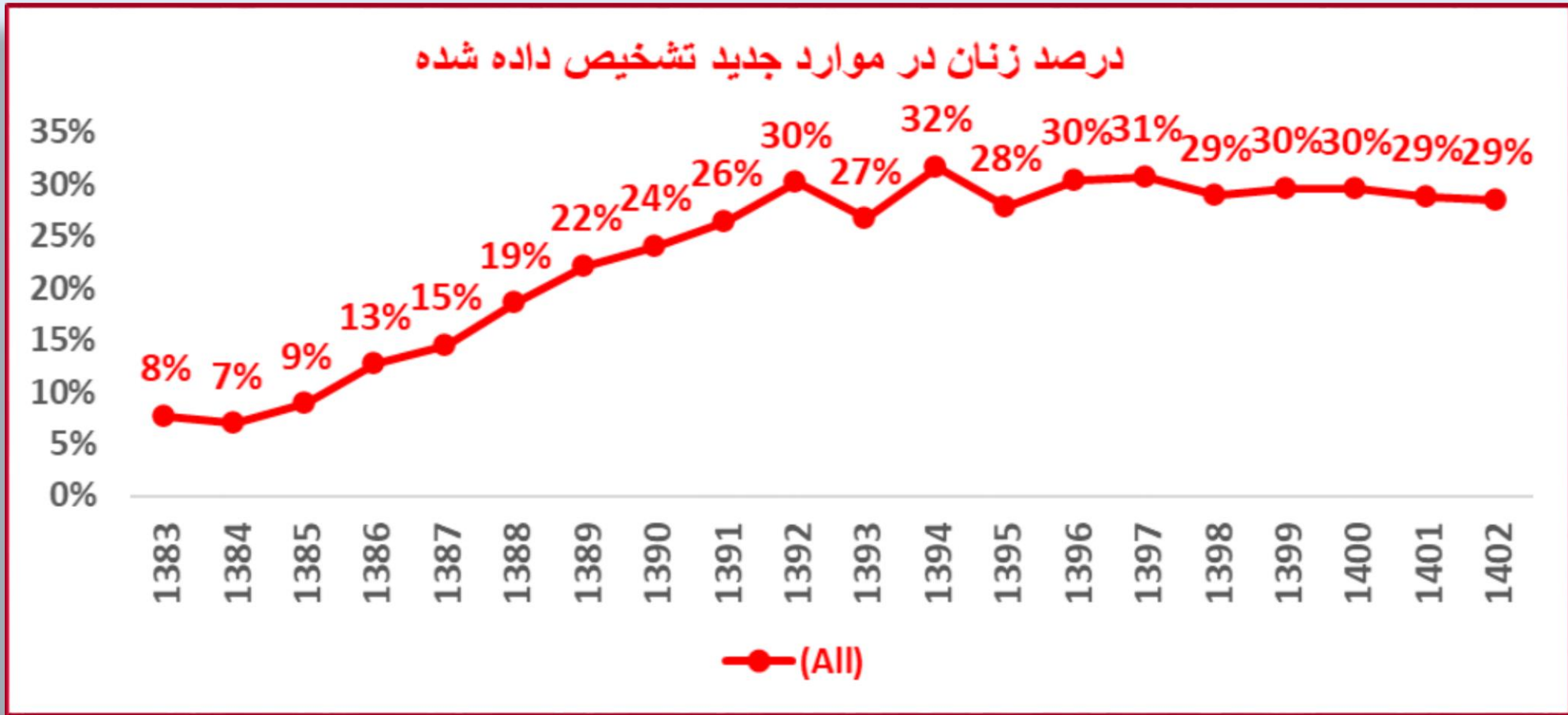
شاخص های غیر مستقیم تعیین وضعیت اپیدمی

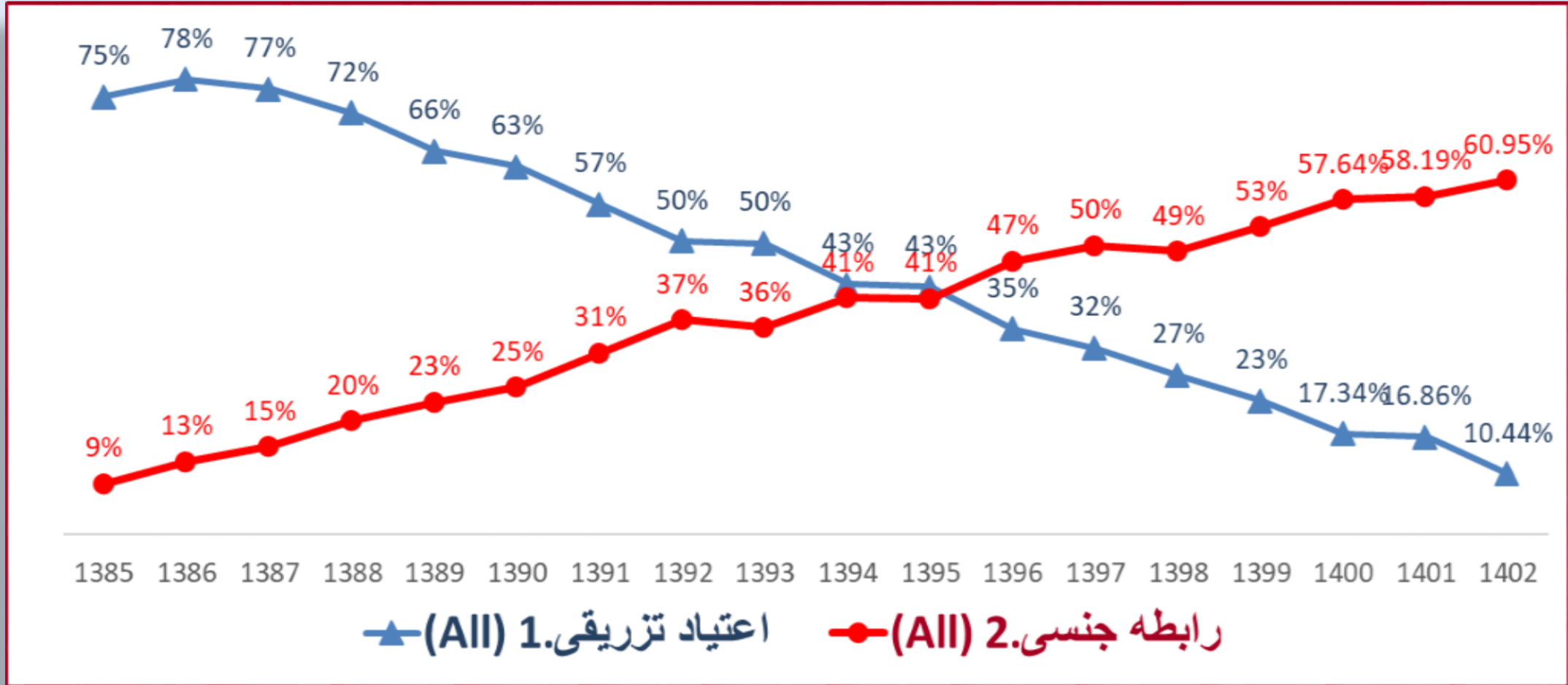
۱. درصد زنان موارد جدید تشخیص
۲. راه انتقال
۳. گروه سنی در موارد جدید تشخیص
۴. مرحله بیماری در بدو تشخیص
۵. درصد مرگ سال اول تشخیص

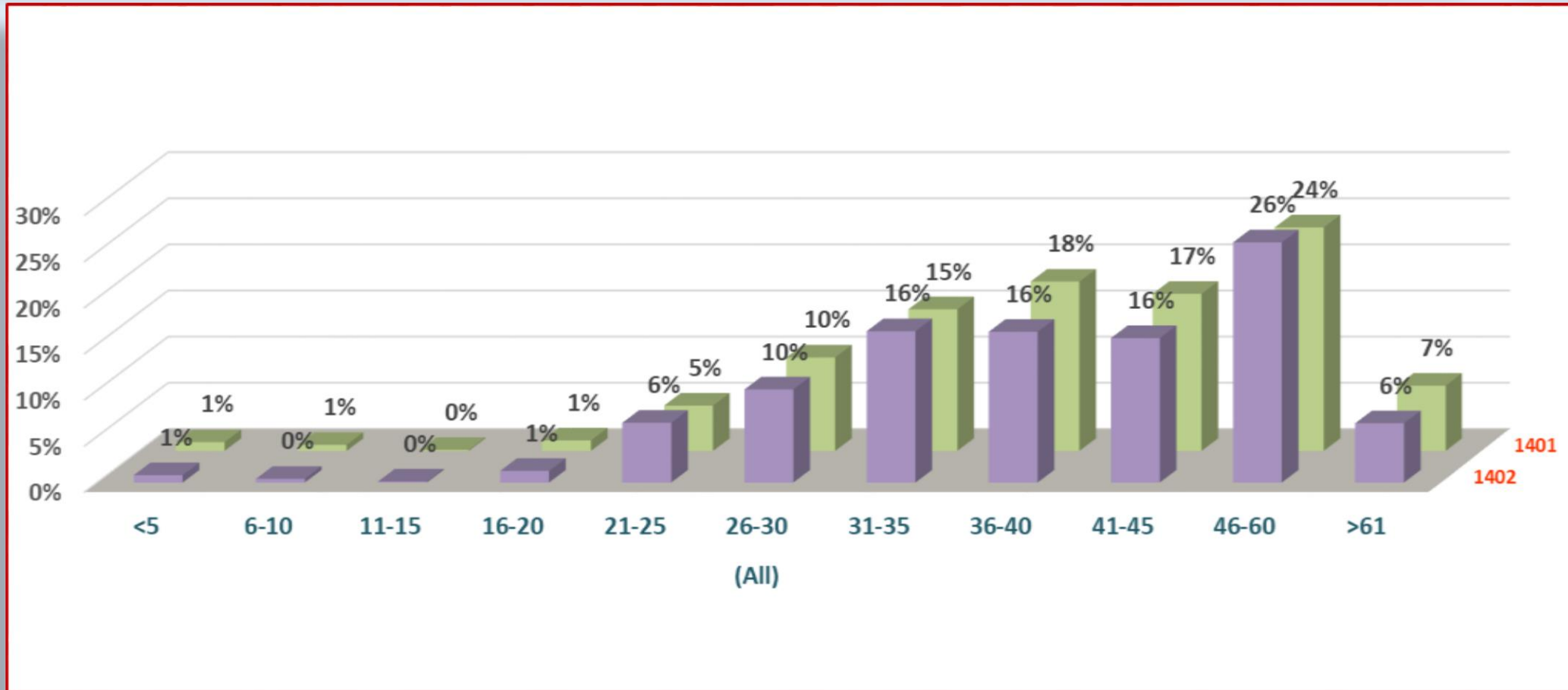
درصد زنان در موارد جدید تشخیص داده شده

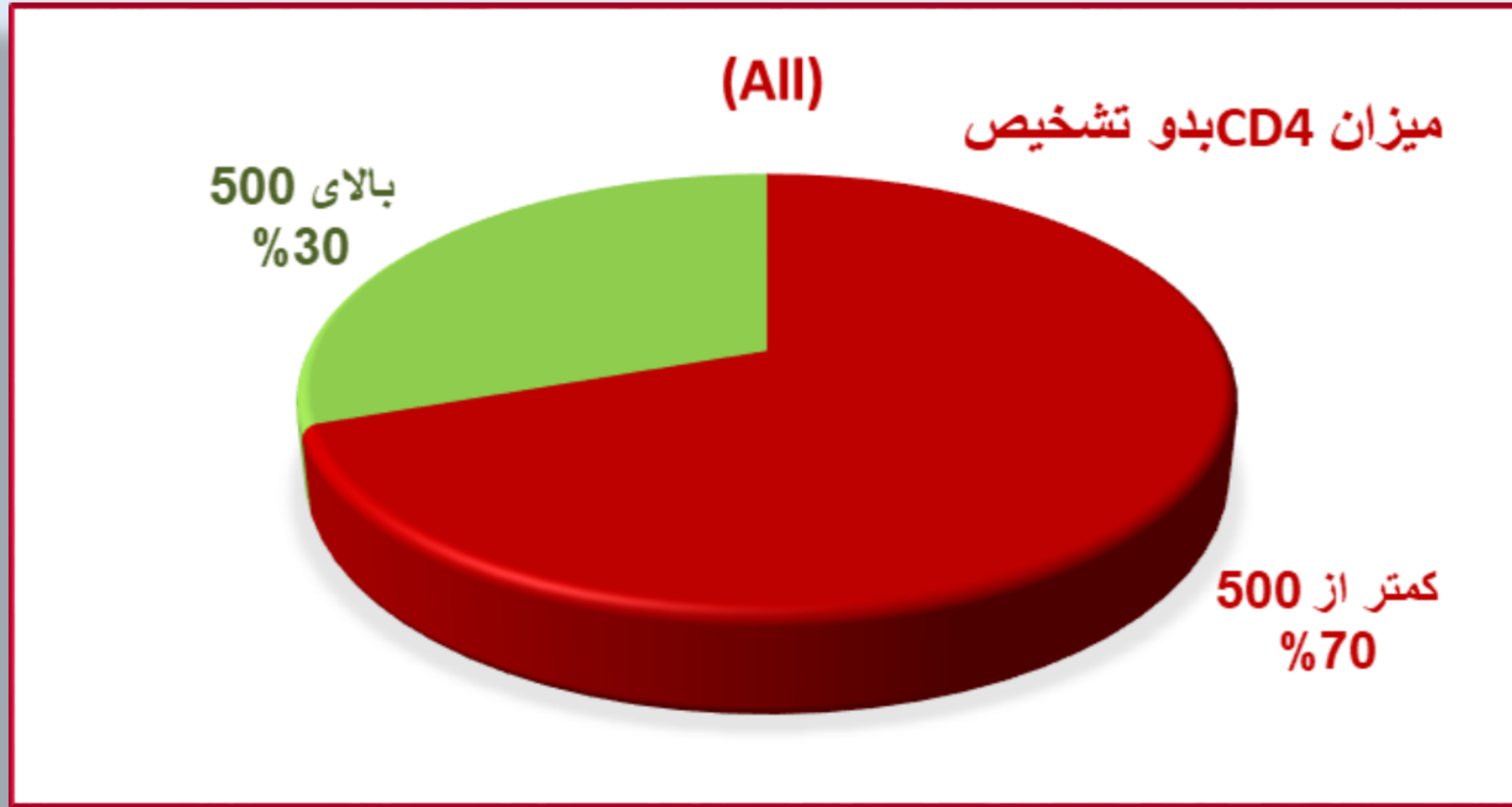
درصد راه احتمالی انتقال در موارد جدید تشخیص داده شده

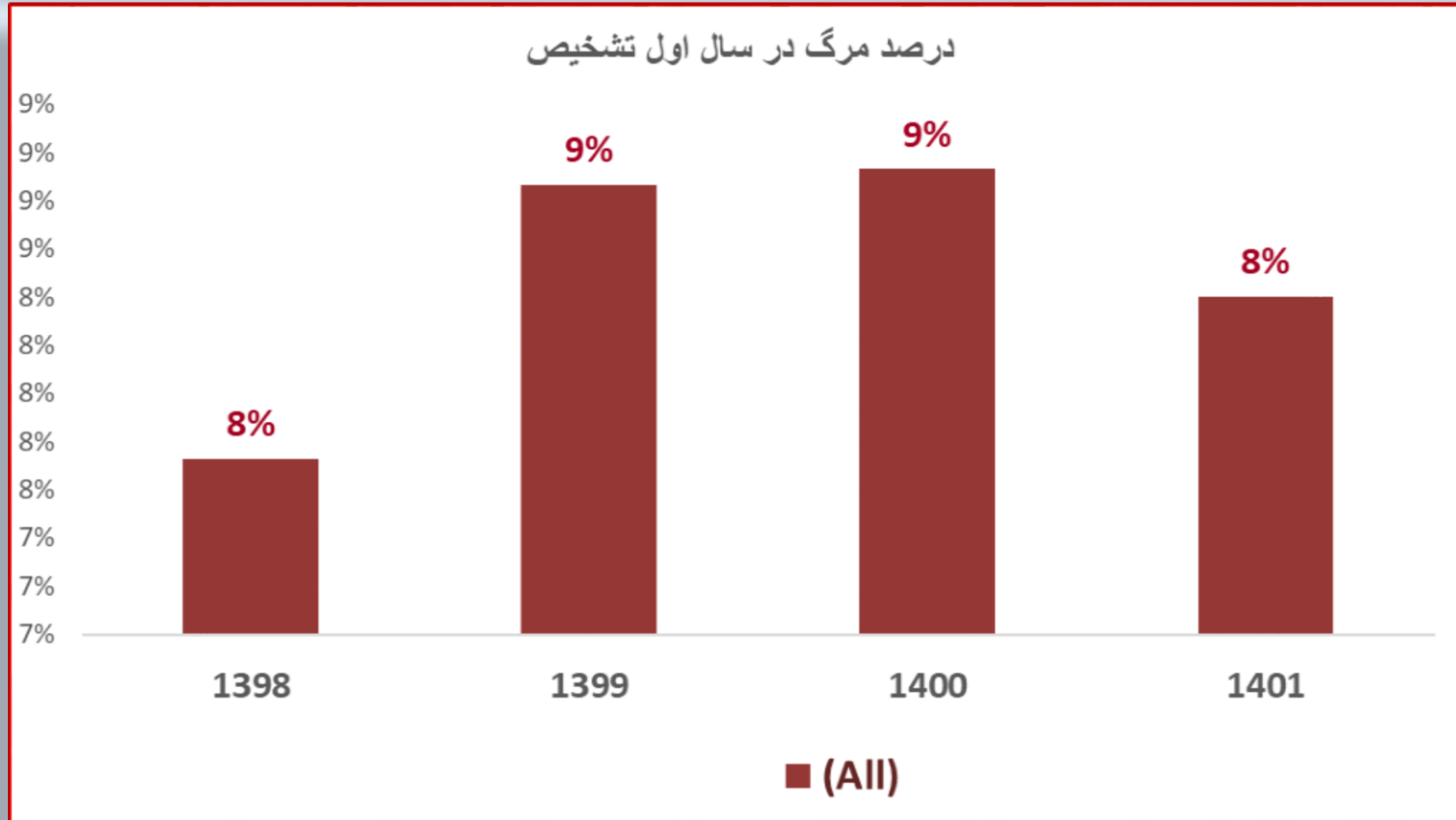
نسبت گروه های سنی بدو تشخیص

میزان CD4 بدو تشخیص

درصد مرگ سال اول

۵ شاخص غیر مستقیم برای تحلیل وضعیت اپیدمیولوژی بیماری

درصد مرگ
در سال اول
تشخیص

میزان پیشرفت
بیماری
بدون تشخیص

درصد ابتلا
کودکان

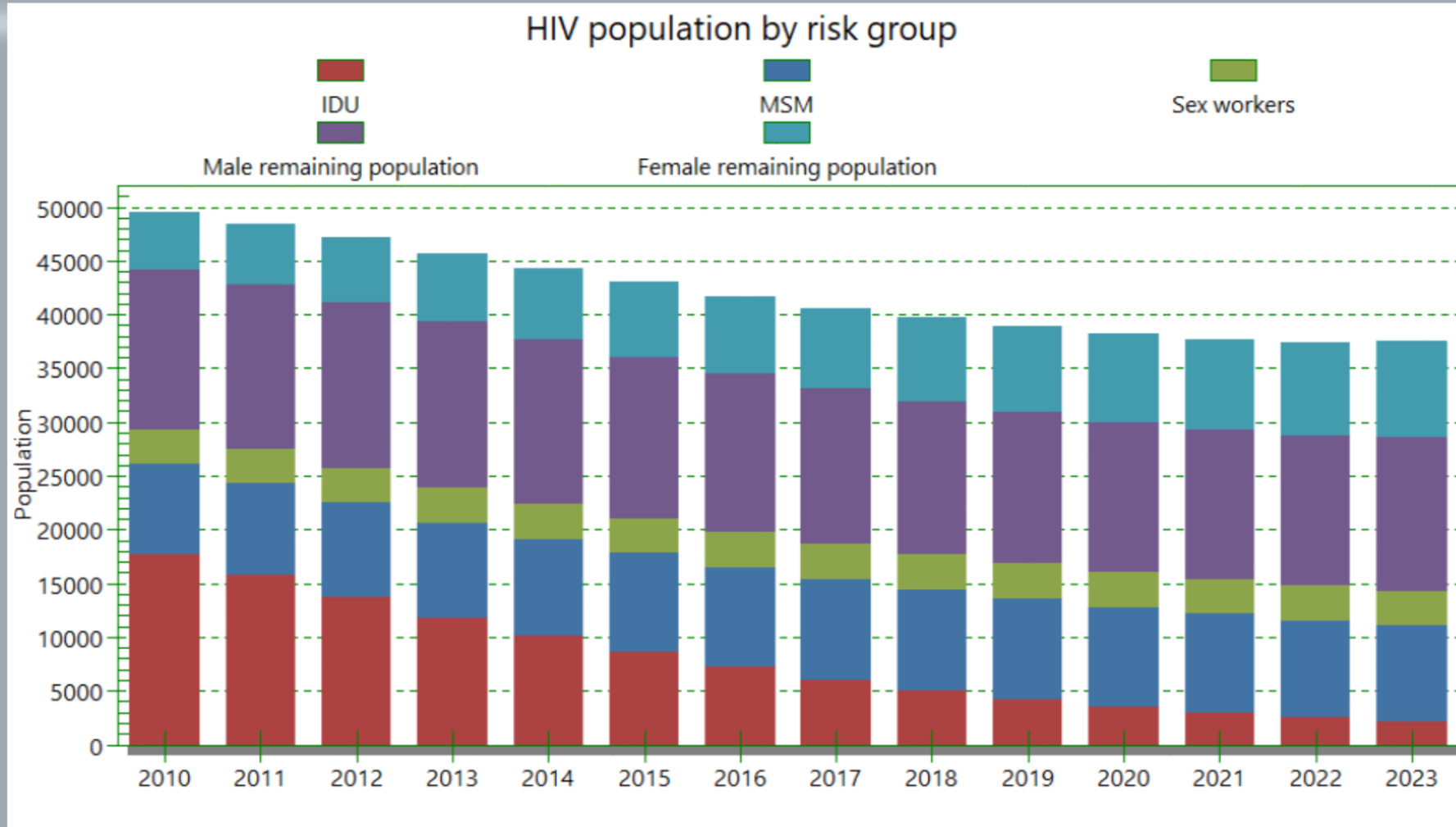

راه انتقال
جنسی

درصد زنان
مبتلا

رند تخمین موارد زنده به تفکیک گروه های پرخطر

تخمین شیوع HIV روند رو به کاهش را در ایران نشان می دهد

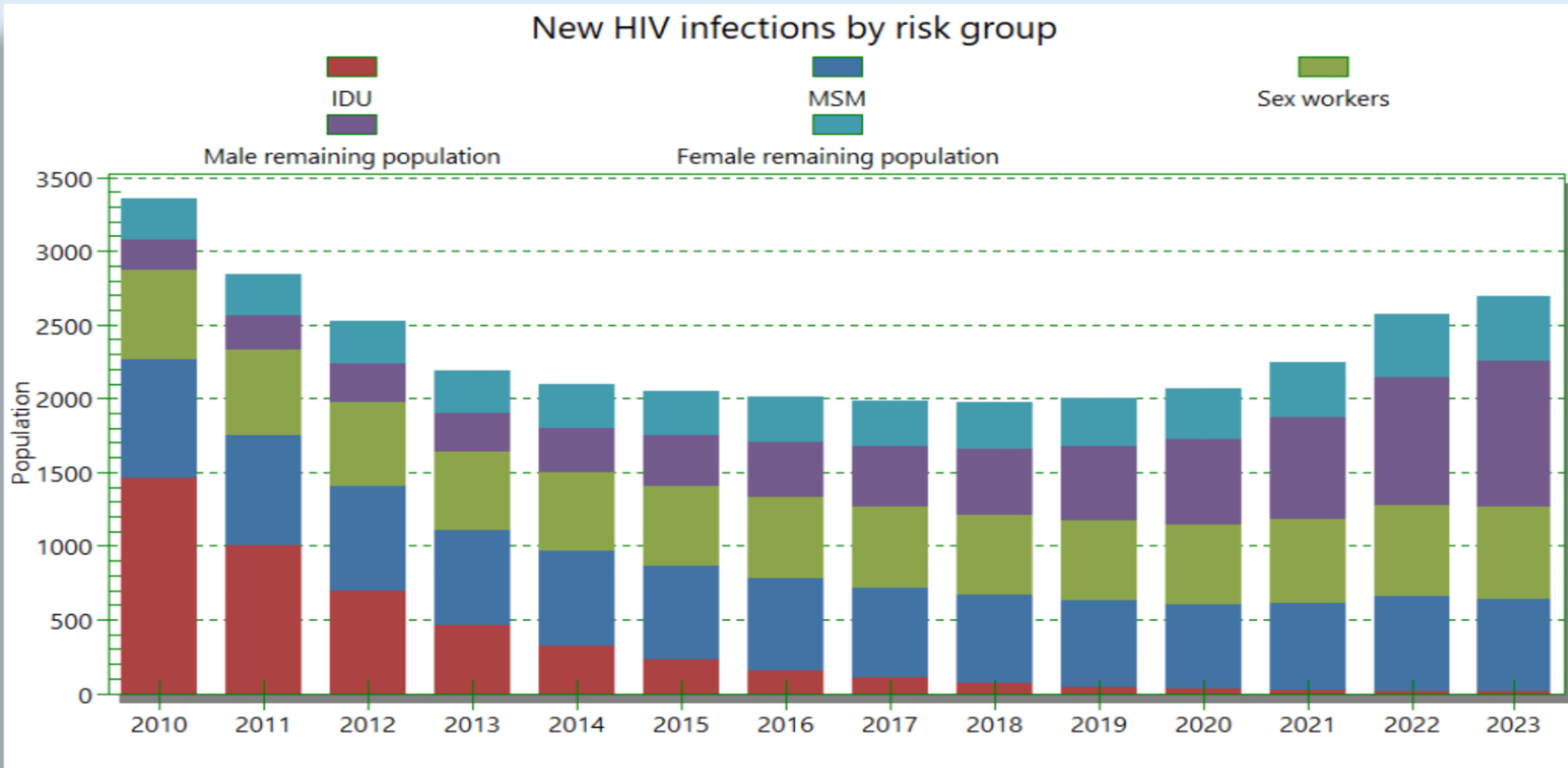
- تخمین ها و نتایج آماری و بررسی راههای انتقال نشان می دهد که از بین گروههای کلیدی، بیشترین میزان کاهش در بین گروه با سابقه اعتیاد تزریقی یا اعتیاد فعال بوده است
- این در حالی است که سهم گروههای کلیدی از ابتلا به HIV رو به افزایش می باشد

نکته مهم :

- اگر چه برنامه کاهش آسیب نقش مهمی در کاهش شیوع در IDUs داشته است ، اما اگر این دستاورد حفظ نشود الگو مجددا تغییر خواهد کرد
- یکی از دلایل این موفقیت کاهش تمایل به تزریق است و افرادی که در حال حاضر تزریق نمی کنند و سابقه تزریق در سال های گذشته را داشته اند اکنون جز **Remaining Population** هستند که نتایج اکسپتورم نیز موید افزایش شیوع در این گروه است که نباید مورد غفلت قرار گیرد

روند تخمین موارد زنده به تفکیک گروه های پرخطر

- اگر چه تخمین شیوع رو به کاهش است ، اما به آرامی بروز در سایر گروه ها در حال افزایش است و غفلت از آنها می تواند تبعات سنگینی به دنبال داشته باشد

چه باید کرد؟

اقدام پیش رو

- به نظر می رسد عمده ترین گپ برنامه کشوری تشخیص است
- ضمن حفظ دست آوردهای مهم مراقبت و درمان لازم است برنامه دقیق شناسائی وجود داشته باشد

برنامه جامع ارتقاء تشخیص HIV مبتنی بر سیاست DSD

Pillar 1- Partner notification

Pillar 2- Key Population

Pillar 3- High risk Location

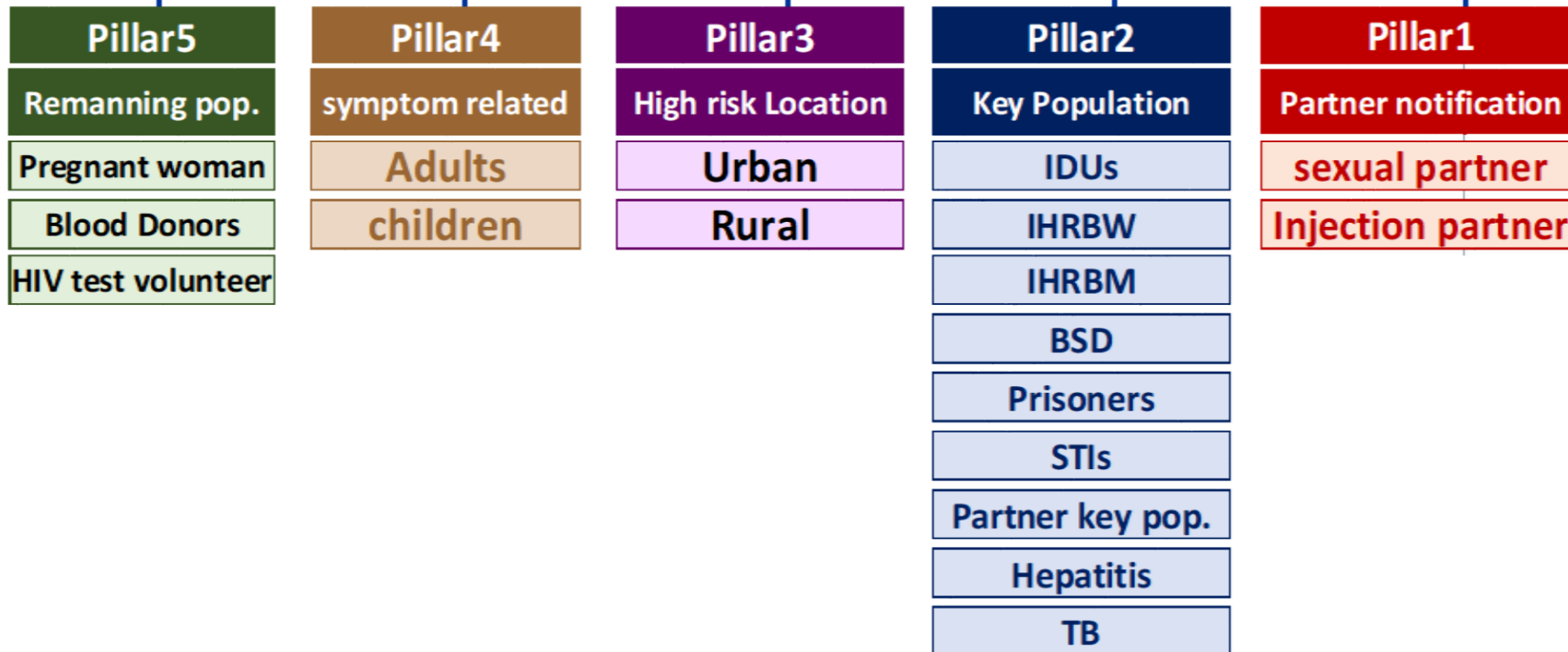
Pillar 4- Symptom Related

Pillar 5- Male and Female Remaining Population

برنامه جامع ارتقاء تشخیص HIV مبتنی بر سیاست DSD

محورهای اصلی ارتقاء برنامه تشخیص اچ آی وی در جمهوری اسلامی ایران

تامین حق سلامت با انتخاب همه درست

با تشکر از توجه شما

پایان **ایدز** با پوشش همگانی خدمات پیشگیری، تشخیص، مراقبت و درمان

